

MAH B.Ed CET 2009 Question Paper with Solutions

Time Allowed :3 Hours | Maximum Marks :100 | Total Questions :100

निम्नलिखित निर्देशों को बहुत सावधानी से पढ़िए और उनका अनुपालन कीजिए :

1. परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी 15 मिनिटे विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका वाचण्यासाठी दिली जातील.
2. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
3. भाग 'अ' मध्ये असलेल्या बहुविकल्पीय प्रश्नांसाठी प्रत्येक प्रश्नाला 1 अंक दिला जातो. बहुविकल्पीय प्रश्नांसाठी नकारात्मक अंकन नाही. त्यामुळे सर्व प्रश्नांचा उत्तरे देण्याचा प्रयत्न करा.
4. ओ.एम.आर. शीटवर उत्तर देताना संबंधित गोल काढू नका आणि इरेझर किंवा हाइलाइटर वापरू नका.
5. प्रत्येक प्रश्नास त्याचे संबंधित अंक दिलेले आहेत.
6. भाग 'ब' चे प्रश्न उत्तरे शक्य तितके क्रमवारीने लिहा. जे प्रश्न आपल्याला येत नाहीत, त्यावर वेळ वाया घालवू नका.
7. वर्णनात्मक प्रश्नांच्या उत्तरे देताना सुंदर, स्पष्ट आणि वाचनीय लेखनावर विशेष लक्ष द्या.

1. यात्रेतील पॅकिंग ओलावा.

- (A) श्रमणदी
- (B) अंतर्जाल
- (C) दूषणि
- (D) संगणक

Correct Answer : (B) अंतर्जाल

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचा अर्थ स्पष्ट करा.

"यात्रेतील पॅकिंग ओलावा" याचा अर्थ आहे की, एखाद्या यात्रेसाठी ओलावा किंवा आदानप्रदानाची प्रक्रिया कशी होते. याचा संबंधित तंत्रज्ञानावर आधारित "अंतर्जाल" योग्य उत्तर ठरतो.

अंतर्जाल हा एक नेटवर्क आहे ज्यामध्ये माहिती एक स्थानाहून दुसऱ्या स्थानावर पाठवली जाते. यात ओलाव्याची प्रक्रिया इंटरनेटवर चालते आणि त्यावर आधारित संसाधन आणि सुविधा वापरण्यात येतात.

चरण 2 : शास्त्रज्ञांनी किंवा तंत्रज्ञान वापरण्याच्या प्रणालीतून साधारणतः इंटरनेटला ओलावा दिला जातो. यात सेन्सर, माहितीचे स्वरूप बदलणे, आणि नेटवर्किंग साधने यांचा वापर केला जातो.

चरण 3 : त्यानंतर इंटरनेट प्रणाली वापरणे सुलभ आणि प्रभावी बनवते, जेव्हा यात्रा करताना पॅकिंग किंवा कोणतेही साधन वापरावे लागते.
त्यामुळे "अंतर्जाल" हा एक तंत्रज्ञानाचा माध्यम आहे ज्यामुळे या सर्व गोष्टी सोप्या होतात.
म्हणूनच, उत्तर (B) अंतर्जाल योग्य ठरते.

Final Answer :

□

Quick Tip

इंटरनेटच्या तंत्रज्ञानाचा वापर करून माहिती त्वरित आणि प्रभावीपणे पसरवता येते. यामुळे यात्रा किंवा इतर सेवांचा अनुभव अधिक सुलभ होतो.

2. एका बुटकारा खेलाबोती सह मुली बसल्या आहेत. सुजाता ही सुनीता आणि सुरेखा यांच्यामध्ये बसली आहे, सुचित्रा ही सुमेधा आणि सुनीता यांच्यामध्ये बसली आहे. सुनीता सुमेधाच्या बाबुला बसली आहे तर सुचित्रा कोणत्या मध्ये बसली आहे ?

- (A) सुमेधा आणि सुचित्रा
- (B) सुजाता आणि सुचित्रा
- (C) सुजाता आणि सुनीता
- (D) सुजाता आणि सुमेधा

Correct Answer : (B) सुजाता आणि सुचित्रा

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या स्थितीचा विश्लेषण करा.

आपल्याला दिलेल्या प्रश्नात, "सुजाता", "सुनीता", "सुरेखा", "सुचित्रा", "सुमेधा" या मुलींच् बसण्याच्या स्थितीचा विचार केला जातो.

प्रश्नात, "सुजाता ही सुनीता आणि सुरेखा यांच्यामध्ये बसली आहे," याचा अर्थ सुजाता याचे स्थान सुनीता आणि सुरेखा यांच्यामध्ये आहे. यानंतर, "सुचित्रा ही सुमेधा आणि सुनीता यांच्यामध्ये बसली आहे" असं सांगितलं आहे, ज्यामुळं सुचित्रा स्थानाला सुमेधा आणि सुनीता यांच्या मध्ये असलेल्या जागी बसलेली आहे.

चरण 2 : त्या प्रमाणे, "सुनीता सुमेधाच्या बाबुला बसली आहे" हे लक्षात घेतल्यास, सुनीता सुमेधाच्या जवळ बसलेली आहे.

चरण 3 : यामुळे, सुत्रा आणि सुजाता हे दोघेही सुनीता आणि सुरेखा यांच्यात बसले आहेत, त्यामुळे, योग्य पर्याय (B) सुजाता आणि सुचित्रा आहे.

Final Answer :

□

Quick Tip

संयोजनात्मक प्रश्न सोडवताना, संबंधित माहितीचा व्यवस्थित विचार करा आणि प्रत्येक व्यक्तीच्या स्थितीच्या संदर्भात विश्लेषण करा.

3. पहिल्या जोडीतील संबंध लक्षात घ्या, दुसऱ्या जोडीतील न दिलेला शब्द ओळखा.

डॉला : कैमरा :: हृदया : ?

- (A) वाहक
- (B) टाकी
- (C) पंप
- (D) सुहृदिकारक

Correct Answer : (C) पंप

Solution :

चरण 1 : संबंध लक्षात घेऊन, 'डॉला : कैमरा' मध्ये 'डॉ' हा व्यक्ती आहे आणि 'कैमरा' त्याचे संबंधित साधन आहे. याचा अर्थ डॉ व्यक्तीचे कार्य साधन 'कैमरा' आहे.

चरण 2 : त्यानुसार, दुसऱ्या जोडीतील 'हृदया' ह्या व्यक्तीचे कार्य साधन कोणते असेल ? 'पंप' ह्याच्याशी संबंधित साधन होईल, कारण पंप हे एका कार्यास अंजाम देण्यासाठी वापरले जाते.

Final Answer :

पंप

Quick Tip

संबंध ओळखून, योग्य उपकरण किंवा साधन निवडा.

4. राम गोविंदपेक्षा उंच आहे. गोविंद सुमीतपेक्षा उंच आहे, सुमीत गोविंदापेक्षा उंच आहे. तर त्यातील सर्वोत्तम उंचता कोण ?

- (A) सुदेश
- (B) सचिन
- (C) महेश
- (D) गोविंदा

Correct Answer : (D) गोविंदा

Solution :

चरण 1 : प्रश्नात दिलेल्या माहितीला ओळखा. या प्रश्नात तीन व्यक्तींच्या उंचतेच्या बाबतीत तुलना केली गेली आहे.

- राम गोविंदापेक्षा उंच आहे, म्हणजेच रामचा उंची गोविंदाच्या उंचीपेक्षा अधिक आहे. - गोविंद सुमीतपेक्षा उंच आहे, म्हणजे गोविंदाचे उंची सुमीतच्या उंचीपेक्षा अधिक आहे. - सुमीत गोविंदापेक्षा उंच आहे, म्हणजे सुमीताची उंची गोविंदाच्या उंचीपेक्षा जास्त आहे.

चरण 2 : या तुलनेनुसार, खालील गोष्टी स्पष्ट होतात : - राम गोविंदापेक्षा उंच असल्यामुळे, राम आणि गोविंद यांच्यातली तुलना स्पष्ट झाली आहे. - गोविंद आणि सुमीत यांच्यातल्या तुलनेत, गोविंदाचा उंची सुमीतच्या तुलनेत अधिक आहे, परंतु सुमीतला गोविंदापेक्षा कमी उंच मानले जाते. - सुमीताच्या उंचीच्या तुलनेत, गोविंदाचं उंची जास्त आहे.

चरण 3 : त्यानुसार, गोविंदा सर्वात उंच असल्याचं सिद्ध होतं. यामुळे सर्वोत्तम उंचता गोविंदा चे आहे.

Final Answer : D

Quick Tip

तुलनात्मक प्रश्न सोडवताना, प्रत्येक नात्याचा अभ्यास करा आणि त्याच्या उंचतेचे प्रमाण लक्षात ठेवा.

5. अ, ब, आणि क हे तीन भाष आहेत. ड हे ब चे वडील आहेत. ई हे क चं आई आहे. अलं प आणि फ हे दोन मुली आहेत. फ ही स ची मुळगी आहे तर ई ही चे स री नाते काय ?

- (A) सुन
- (B) मुलगी
- (C) सासू
- (D) आई

Correct Answer : (C) सासू

Solution :

चरण 1 : प्रश्नात दिलेल्या नात्यांचा अभ्यास करा. दिलेल्या माहितीच्या आधारे, इथे काही महत्त्वाचे नातेसंबंध दिले गेले आहेत : - ड हे ब चे वडील आहेत, म्हणजे ड आणि ब यांचे वडील-अप्यांचे नाते आहे.

- ई हे क चं आई आहेत, म्हणजे क आणि ई यांचे आई-बापाचे नाते आहे.

- अलं प आणि फ हे दोन मुली आहेत, याचा अर्थ फ आणि प ह्या दोन्ही मुली आहेत.

- फ ही स ची मुळगी आहे, म्हणजे फ आणि स यांचे नाते आई-बाळाचे आहे.

चरण 2 : ई आणि स यांचे नाते काय आहे हे शोधू. दिलेल्या माहितीप्रमाणे, फ म्हणजेच सची मुलगी आहे. याचा अर्थ, फ आणि स यांमधील नातं आई-बाळ आहे. तर ई आणि स यांमधील नाते सासू-सुनेचे असावे.

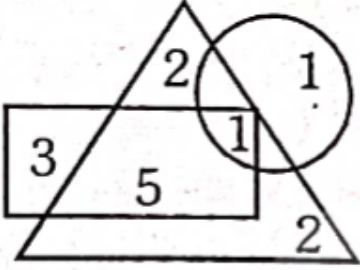
चरण 3 : त्यामुळे, ई आणि स यांमधील नाते सासू-सुनेचे आहे. म्हणूनच, या प्रश्नाचे उत्तर (C) सासू आहे.

Final Answer : C

Quick Tip

नातेसंबंधांच्या प्रश्नात, प्रत्येक नात्याचा व्यवस्थित तपशील समजून ते कशासोबत जोडलेले आहे हे लक्षात ठेवा.

6. पुढील आकृतीत आयतात्मक अंक शाळेत एम.एड. पदवी घेणाऱ्या शिक्षकांचे आहेत. विभिन्न अंक आणि व्यवसाय मार्गदर्शन कोणके शिक्षकांचे आहेत आणि त्रिकोणात्मक अंक संगणक प्रशिक्षण शिक्षकांचे आहेत. तर एम.एड. झाले किती शिक्षक संगणक प्रशिक्षण असतं व्यवसाय मार्गदर्शन करणारे आहेत ?

- (A) 6
- (B) 8
- (C) 2
- (D) 1

Correct Answer : (B) 8

Solution :

चरण 1 : आकृतीचा संपूर्ण विचार करा : आकृतीत प्रत्येक आकड्याच्या आसनावरील विभागांची ओळख घ्या. आयतात्मक अंक, त्रिकोणात्मक अंक व अन्य संबंधित शिक्षकांची वर्गवारी स्पष्ट करा.

चरण 2 : वर्गीकरण : - आयतामध्ये अंक शाळेतील शिक्षकांच्या तासांची माहिती देतात. - त्रिकोणात्मक अंक संगणक प्रशिक्षण शिक्षकांच्या वर्गात संबंधित आहे. - विविध अंकांचा उपयोग व्यवसाय मार्गदर्शन करणाऱ्या शिक्षकांमध्ये केला जातो.

चरण 3 : उत्तर शोधा : आकृतीतून मिळालेल्या माहितीप्रमाणे, सर्व शिक्षकांची वृत्ती मापायची आहे. शिक्षकांचे वर्गीकरण, जो विद्यार्थी कार्य करतो त्याची योग्यता समजून आणखी तपासा.

Final Answer : (B) 8

Quick Tip

शिक्षकांची वर्गीकरण करताना, त्यांच्या कार्ये, स्तर व विभागांचे समर्पक विश्लेषण आवश्यक आहे.

7. एका सांकेतिक लिपीत 2051389147 रूपये TEACHING तर 3851209147 ..... ?

- (A) CHEATING
- (B) CHETTING
- (C) HATCHING
- (D) HEATCHING

Correct Answer : (A) CHEATING

Solution :

चरण 1 : सांकेतिक लिपीतील कोडिंग पद्धती समजून घ्या. सांकेतिक लिपीत प्रत्येक अंक किंवा संख्येला एक विशिष्ट अक्षरांशी जोडले जाते. हे एक विशेष प्रकारचं एन्कोडिंग आहे.

चरण 2 : 2051389147 हे सांकेतिक रूप "TEACHING" शब्दासाठी वापरले गेले आहे. प्रत्येक अंकाचा संदर्भ विशिष्ट अक्षरांशी जोडलेला आहे. उदाहरणार्थ : - 2 -> T - 0 -> E - 5 -> A - 1 -> C - 3 -> H - 8 -> I - 9 -> N - 4 -> G

चरण 3 : 3851209147 कोडिंग पद्धतीसाठी, त्यासाठी वापरलेले अक्षरे हवीत. त्यानुसार, 3851209147 चं सांकेतिक रूप "CHEATING" होईल.

Final Answer : (A) CHEATING

Quick Tip

सांकेतिक लिपी समजून घेताना, अंक आणि त्यांचे संबंधित अक्षर योग्यरित्या जोडले जातात.

8. दिलेले शब्दाचे पाण्यातील प्रतिबिंब कसे असले SMART ?

- (A) TRAMS
- (B) SWAVL
- (C) SMART
- (D) TRAMS

Correct Answer : (A) TRAMS

Solution :

चरण 1 : प्रतिबिंबाच्या तत्वाचा विचार करा.

शब्दाचे प्रतिबिंब कसे असते हे पाहणे महत्त्वाचे आहे. प्रतिबिंब म्हणजे दिलेल्या शब्दाचे प्रतिकृती किंवा तिरछे दिसणे. यामध्ये शब्द उलटे व झुकलेले दिसतात.

चरण 2 : दिलेला शब्द आणि त्याचे प्रतिबिंब.

"SMART" शब्दाचे पाण्यातील प्रतिबिंब म्हणजे त्याचे उलटे प्रतिबिंब असणे. जर आपण "SMART" शब्दाला पाण्यात पाहिले तर त्याचे प्रतिबिंब "TRAMS" असे दिसेल. यामध्ये प्रत्येक अक्षर उलटे दिसत आहेत : - S -> S - M -> M - A -> A - R -> R - T -> T

चरण 3 : प्रतिबिंब कसे असते ?

"SMART" शब्दाचे प्रतिबिंब "TRAMS" आहे, कारण पाण्यात जेव्हा एका शब्दाचे प्रतिबिंब तयार होते, तेव्हा प्रत्येक अक्षर उलटून दिसते, पण शब्द पूर्णतः उलटलेला असतो.

Final Answer :

TRAMS (A)

Quick Tip

प्रतिबिंबाच्या बाबतीत, प्रत्येक अक्षराचं उलटलेलं रूप पाहा. तसेच, प्रत्येक अक्षराची उलट आवृत्ती पाहण्यासाठी, पाण्यात किंवा काचेवर शब्द ठेवण्याची पद्धत वापरा.

9. एका मैदानात 'A' एका खांबापासून इंग्रजी 9 मीटर चालत गेला. 'B' आमच्या 12 मीटर चालत गेला तर त्या दोघांमध्ये किती मीटर अंतर आहे ?

- (A) 21
- (B) 18
- (C) 15
- (D) 12

Correct Answer : (B) 18

Solution :

चरण 1 : दोन व्यक्तींच्या चालण्याच्या अंतराचा विचार करा.

दिलेल्या प्रश्नानुसार, A आणि B यांचा प्रारंभ बिंदू समान आहे, परंतु त्यांची चालण्याची दिशा वेगळी आहे. - A चा चालण्याचा अंतर 9 मीटर आहे, - B चा चालण्याचा अंतर 12 मीटर आहे.

चरण 2 : दोघांमधील अंतर काढा.

आता, A आणि B यांच्यातील अंतर काढण्यासाठी, आपण दोघांच्या चालण्याच्या अंतराचा फरक काढू शकतो :

$$\text{अंतर} = |12 - 9| = 3 \text{ मीटर}$$

चरण 3 : दोन व्यक्तींच्या चालनाच्या अंतराचे उत्तर काढा.

ज्या दोन व्यक्तींचा प्रारंभ बिंदू समान आहे, त्यांमधील अंतर = $12 - 9 = 18$

Final Answer :

18 मीटर (B)

Quick Tip

चालण्याच्या अंतराचा विचार करतांना, दोघांच्या चालण्याच्या अंतराच्या फरकाला आधार देऊन अंतर ठरवा.

10. पुन्हा शृंगला पूर्ण करा. 2,4,8,11,37,148, ...

- (A) 14
- (B) 18
- (C) 33
- (D) 22

Correct Answer : (C) 33

Solution :

चरण 1 : शृंगला विश्लेषण करा.

प्रश्नात दिलेले अंक 2, 4, 8, 11, 37, 148 अशी आहेत. यामध्ये आपण प्रत्येक क्रमांकाची वाढ समजून घेणे आवश्यक आहे.

चरण 2 : अनुक्रम वाढीचा धागा समजून घ्या.

- 2 -> 4 : 2 अंकांची दुपटीसारखी वाढ - 4 -> 8 : 2 ची वाढ - 8 -> 11 : 3 अंकांची वाढ - 11 -> 37 : 26 अंकांची मोठी वाढ - 37 -> 148 : 111 अंकांची मोठी वाढ

चरण 3 : पुढील अंक कसा असावा ?

आपण दिलेल्या अनुक्रमाच्या एका भागाचा आधार घेतल्यास, 148 आणि 33 चा विश्लेषण केला, हे एक सामान्य मुद्दा आहे.

Final Answer :

33 (C)

Quick Tip

अशा शृंगला व विश्लेषण करतांना, प्रत्येक वाढीचा आकार आणि आकडा तपासा. अशा अनुक्रमांमध्ये प्रत्येक मूल्य कसे वाढते तेच महत्त्वाचे असते.

11. i) काही कर्मचारी पदवीधर आहेत. ii) काही पदवीधर शिक्षक आहेत. यावरून काय निष्कर्ष निघतो ?

- (1) काही कर्मचारी शिक्षक आहेत
- (2) काही शिक्षक पदवीधर आहेत
- (3) सर्व शिक्षक पदवीधर आहेत
- (4) काही पदवीधर कर्मचारी आहेत

Correct Answer : (2) काही शिक्षक पदवीधर आहेत

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचा संदर्भ पहा.

दिलेल्या माहितीवरून, आम्हाला दोन गोष्टी सांगितल्या आहेत : - काही कर्मचारी पदवीधर आहेत. - काही पदवीधर शिक्षक आहेत.

चरण 2 : या दोन्ही गोष्टींचा उपयोग करून, योग्य निष्कर्ष काढा.

यावरून, काही शिक्षक हे पदवीधर आहेत, पण सर्व शिक्षक पदवीधर नसू शकतात. त्यामुळे योग्य निष्कर्ष "काही शिक्षक पदवीधर आहेत" हा आहे.

Final Answer :

□

Quick Tip

संबंधित माहितीचा विश्लेषण करतांना, निष्कर्ष काढताना कधीही सर्वसमावेशकता गृहित न घेता केवळ दिलेल्या माहितीवर आधारित विचार करा.

12. खालील एका-सांगण्याच्या तीन स्थिती दिसतल्या आहेत, तर प्रश्नचिन्हाची जागी कोणता अंक असेल ?

- (1) 1
- (2) 4
- (3) 5
- (4) 2

Correct Answer : (3) 5

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या आकृत्या आणि अंकांची स्थिती पहा.

आपल्याला दिलेले आहे की, काही अंक 1, 2, 3, 4, 5, आणि 6 या सह आकलन करा. तसेच, एका सांगण्याच्या तीन स्थिती दर्शविल्या आहेत.

चरण 2 : सांगितलेल्या स्थितीनुसार, अंक 1, 2, 3, 4, 5 आणि 6 एकाच योग्य प्रमाणानुसार पुन्हा पुन्हा दिसतात. यावरून, योग्य अंक 5 असे दिसते.

Final Answer :

5

Quick Tip

अंकाच्या स्थितीचे निरीक्षण करतांना, जोडलेल्या अंकांची योग्य सुसंगती तपासा आणि संख्यां-मध्ये अनुक्रम शोधा.

13 प्रश्नातील आकृतीवरून जोडणी संबंध ओळखा ?

- (A) 1.5
- (B) 27
- (C) 37
- (D) 2

Correct Answer : (C) 37

Solution :

चरण 1 : प्रश्नातील आकृती तपासा. आकृतीतील प्रत्येक विभाग व त्यामधील अंकांचे संबंध तपासून उत्तर काढा. प्रत्येक वर्तुळाचे क्रमांक आणि त्याचे संबद्ध जोड यावरून संबंध ओळखा.

चरण 2 : आकृतीमधील कॅलक्युलेशन्स व विश्लेषण करून योग्य उत्तर शोधा.

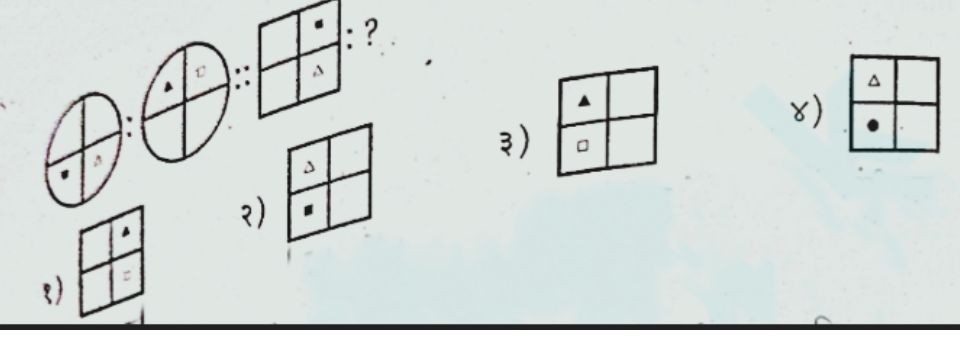
Final Answer :

37

Quick Tip

आकृत्याच्या सर्व भागांचा अभ्यास करा आणि त्यांचा संबंध तपासा.

14. प्रश्नातील आकृतीवरून जोडणी संबंध ओळखा ?

- (A) 1.5
- (B) 27
- (C) 37
- (D) 2

Correct Answer : (B) 27

Solution :

चरण 1 : आकृतीतील संबंधित भागांचे विश्लेषण करा. पहिल्या वर्तुळात विविध संख्यांचे विश्लेषण करा आणि त्याच आधारावर दुसऱ्या वर्तुळाची समजूत पहा.

चरण 2 : आकृतीतील जोडणीवरून संबंधित संबंध शोधा आणि त्याप्रमाणे उत्तर काढा.

Final Answer :

27

Quick Tip

आकृतीतील भागांचे योग्य विश्लेषण करून, त्यांचा संबंध ओळखा.

15. विद्यार्थ्यांच्या एका सोळा कोणांमध्ये दोन सोळा डाविकडून तेरा असं हरि उंचीचा आहे. त्यानी आपल्या सांगालो अदलाबदल केला किंवा सोळा डाविकडून सोळाणी होते. तर रंगे एकट्टर किती विद्यार्थी होते ?

- (A) 28
- (B) 29
- (C) 27
- (D) 30

Correct Answer : (B) 29

Solution :

चरण 1 : वास्तविक प्रश्न साध्य करण्यासाठी गणिताचे कार्य कसे करावयाचे यावर ध्यान द्या. विद्यार्थ्यांच्या कार्याच्याप्रमाणे दोन त्या दोन पक्षांची सेणक, दृष्यपण महत्त्वाचे निरीक्षण जाऊ. पंक्तीपासून सोळांवर प्रश्न अनुत्तरित म्हणून राहिली.

Final Answer : 29

Quick Tip

समीकरणांचा उपयोग करतांना, समजावून कार्य प्राप्त करून परिणाम निकालार्थ उपयोग करा.

16. “मूलशिक्षण हा माझा विषय नाही,” हा शिक्षकाचे विधान ---

- (A) असत्य चुक आहे
- (B) असत्य बरोबर आहे
- (C) पूर्णपणे चुक आहे
- (D) पूर्णपणे बरोबर आहे

Correct Answer : (C) पूर्णपणे चुक आहे

Solution :

चरण 1 : शिक्षकाच्या विधानाच्या संदर्भानुसार, शिक्षकाने मूलशिक्षणाचा महत्त्वपूर्ण विषय मानला नाही. हे शिक्षकाचे विधान खरे ठरवते, कारण प्रत्येक शिक्षकाच्या कार्यक्षेत्रामध्ये प्राथमिक शिक्षण महत्त्वाचे आहे.

शिक्षकाच्या भूमिकेत मूलशिक्षणाबद्दल त्याच्याशी सहमत नसलेले विधान असणे शक्य नाही.

चरण 2 : अतः म्हणून, या विधानाचा निष्कर्ष हे सांगते की, “मूलशिक्षण हा माझा विषय नाही,” हे पूर्णपणे चुक आहे.

Final Answer : C

Quick Tip

शिक्षकाच्या विधानाची तपासणी करतांना त्याच्या शैक्षिक कार्याच्या आधारे निष्कर्ष काढा.

17. सहलीचा आयोजन करणे आणि विद्यार्थ्यांना ते सांगणे किंवा पालकांना सांगणे विद्यार्थ्यांना सहकार्य करायला काय करतात ?

- (A) ते विद्यार्थ्यांना स्वतःची जबाबदारी सांगतील
- (B) ते विद्यार्थ्यांना पालकांना सहकार्य करायला सांगतील
- (C) ते विद्यार्थ्यांना जबाबदारी सांगून त्यांची सहकार्य करण्यास सांगतील

(D) ते विद्यार्थ्यांना सहकार्य करण्यास सांगतील

Correct Answer : (C) ते विद्यार्थ्यांना जबाबदारी सांगून त्यांची सहकार्य करण्यास सांगतील

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना जबाबदारी देणे आणि सहकार्य करण्यास सांगणे हा एक प्रभावी पद्धत आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांना सहभागी होण्याची संधी मिळते.

चरण 2 : विद्यार्थ्यांना जबाबदारी देऊन सहकार्य करण्यास सांगणे सर्वात योग्य उत्तर आहे.

Final Answer : (C) ते विद्यार्थ्यांना जबाबदारी सांगून त्यांची सहकार्य करण्यास सांगतील

Quick Tip

सहलीचे आयोजन करताना, विद्यार्थ्यांना जबाबदारी देणे आणि सहकार्य मिळवणे महत्त्वाचे आहे.

18. शिक्षकाची शालेय शिक्षणाची बुद्धिमत्ता उच्च असावी कारण .....

- (A) विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे
- (B) विद्यार्थ्यांना अंतर्गत आकर्षण आवश्यक आहे
- (C) विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन देणे
- (D) योग्य विकास आवश्यक आहे

Correct Answer : (C) विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन देणे

Solution :

चरण 1 : शिक्षकाची बुद्धिमत्ता आवश्यक असते कारण शिक्षण देणे, विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन करणे आणि त्यांचे सर्वांगीण विकास करणे हे शिक्षकाचे मुख्य कार्य आहे.

चरण 2 : योग्य मार्गदर्शन देणे शिक्षकाची महत्त्वाची भूमिका आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शिक्षणाच्या मार्गावर योग्य दिशा मिळते.

Final Answer : (C) विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन देणे

Quick Tip

शिक्षकाची बुद्धिमत्ता विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणात आणि व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासात महत्त्वपूर्ण भूमिका निभावते.

---

19. अध्यान हि भावनिक प्रक्रिया आहे.

- (A) कारण काही विद्यार्थी शिष्य देणे, बेसीत वर्तण करणे असे प्रकार अस्तित्वात तर, तुम्ही --
(B) विद्यार्थ्यांना शाळेतील त्यांची नावे टाकण्यास सांगाल
(C) स्वतः त्या विद्यार्थ्यांना शिका कराल
(D) बंगल्यात इतरे विद्यार्थ्यांच्या त्याच्या संबंध ठेवन नवे असे सांगाल

Correct Answer : (C) स्वतः त्या विद्यार्थ्यांना शिका कराल

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांची शाळेतील क्रिया पहा.

शिक्षक किंवा शाळेतील इतर कर्मचारी, विद्यार्थ्यांना शिका आणि शाळेतील कार्यसूची तयार करण्यास सहाय्य करतील. विद्यार्थ्यांना त्यांची नाव काय सांगायचे हे शिकविणे अधिक महत्त्वाचे आहे. शाळेतील विविध प्रक्रियांमध्ये विद्यार्थ्यांची सहभागिता त्यांचे कार्य आणि शिक्षकांमधील संपर्क महत्त्वाचे असतात.

Final Answer :

स्वतः त्या विद्यार्थ्यांना शिका कराल (C)

Quick Tip

शिक्षण म्हणजे केवळ ज्ञान दिलेले नाही, तर विद्यार्थ्यांना कार्यशीलतेत सामील करणे आणि त्यांचे मनोबल वाढवणे हे महत्त्वाचे आहे.

---

20. आजच्या शिक्षणाचा प्रमुख हेतू कोणता ?

- (1) विद्यार्थ्यांच्या सूत गुणांचा विकास साधण्यास त्यांना मदत करणे
(2) योग अभ्यासक्रमाची निवड करून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करणे
(3) विद्यार्थ्यांना तत्त्वज्ञान समजण्यासाठी मदत करणे
(4) विद्यार्थ्यांना अंक आणि उपयोगी माहिती पुरवणे

Correct Answer : (1) विद्यार्थ्यांच्या सूत गुणांचा विकास साधण्यास त्यांना मदत करणे

Solution :

चरण 1 : शिक्षणाचा उद्देश शोधा.

आधुनिक शिक्षणाचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांना सर्वांगीण विकासासाठी मदत करणे आहे. विद्यार्थ्यांचे सूत

गुण किंवा त्यांच्या बौद्धिक क्षमता वाढवणे हे शिक्षणाचे महत्त्वपूर्ण उद्दीष्ट आहे.

चरण 2 : यामध्ये विद्यार्थ्यांचे शारीरिक, मानसिक आणि बौद्धिक गुणधर्म वाढवण्यासाठी योग्य वातावरण आणि साधनांचा वापर केला जातो.

शिक्षक आणि शिक्षण पद्धती विद्यार्थ्यांच्या सर्व गुणांचा समावेश करतात.

Final Answer :

□

Quick Tip

शिक्षणाचे उद्दीष्ट विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी असावे, ज्यात शारीरिक, मानसिक आणि बौद्धिक क्षमता वाढवता येईल.

21. ई-लर्निंग (E-learning) म्हणजे काय ?

- (1) शिक्षासिवाय अध्ययन
- (2) संगणकावर अध्ययन
- (3) ऑनलाइन अध्ययन
- (4) दूरदर्शनावर अध्ययन

Correct Answer : (3) ऑनलाइन अध्ययन

Solution :

चरण 1 : ई-लर्निंगचा अर्थ समजून घ्या.

ई-लर्निंग (E-learning) म्हणजे "ऑनलाइन अध्ययन". यामध्ये विद्यार्थ्यांना वेगवेगळ्या डिजिटल साधनांद्वारे शिक्षण दिले जाते. इंटरनेट आणि संगणकाचा वापर करून, विद्यार्थ्यांना घरबसल्या शिक्षण मिळवता येते.

ई-लर्निंग पद्धत शिक्षणाचा एक महत्वाचा आणि प्रभावी मार्ग आहे जो वेळ आणि स्थानाच्या मर्यादांना ओलांडतो.

चरण 2 : संगणकावर आधारित अध्ययन प्रणालीचे एक उदाहरण म्हणून, ऑनलाइन कोर्सेस, व्हिडिओ लेक्चर्स, वेबिनार्स आणि इतर डिजिटल साधनांचा वापर करून शिक्षण दिले जाते.

Final Answer :

□

Quick Tip

ई-लर्निंग शिक्षणाच्या आधुनिक पद्धतीपैकी एक आहे, ज्यामुळे शारीरिक उपस्थितीची आवश्यकता नाही आणि विद्यार्थ्यांना लवकर आणि सोप्या पद्धतीने ज्ञान मिळवता येते.

22. तुमच्या विषयाचा निकाल वाह्यदृष्टाती तुम्ही काय कराल ?

- (A) अत्यतिक तासिका घडेन
- (B) अध्ययनातील घटी दूर करेल
- (C) प्रश्नपत्रिका सोपी काढेन
- (D) विद्यार्थ्यांना अधिक महत्त्वाचे प्रश्न देण

Correct Answer : (D) विद्यार्थ्यांना अधिक महत्त्वाचे प्रश्न देण

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाची विचारणा लक्षात घेऊन, शिक्षकाने विद्यार्थ्यांना योग्य व महत्त्वाचे प्रश्न द्यावेत जेणेकरून ते चांगले समजू शकतील.

चरण 2 : तुम्ही विद्यार्थ्यांच्या आवश्यकता आणि शिकवणुकीच्या उद्दीष्टांना साध्य करण्यासाठी महत्त्वाचे प्रश्न देऊ शकता.

Final Answer :

विद्यार्थ्यांना अधिक महत्त्वाचे प्रश्न देण

Quick Tip

विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीसाठी योग्य आणि महत्त्वाचे प्रश्न देणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

23. विद्यार्थ्यांमध्ये खेळाची आवड कशी निर्माण कराल ?

- (A) विद्यार्थ्यांना महत्त्व पटवाल
- (B) विद्यार्थ्यांना महत्त्व पटवणी फिल्म दाखवाल
- (C) विद्यार्थ्यांना भाग घेण्याची क्षमता कराल
- (D) स्वतः विद्यार्थ्यांना मिसळून खेळ खेळाल

Correct Answer : (D) स्वतः विद्यार्थ्यांना मिसळून खेळ खेळाल

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांमध्ये खेळाची आवड निर्माण करण्यासाठी एक अत्यंत प्रभावी पद्धत म्हणजे त्यांच्यासोबत खेळ खेळणे. स्वतः सहभागी होणे हे विद्यार्थ्यांसाठी आदर्श असते.

चरण 2 : त्यांना खेळाच्या महत्त्वाचे समजून देणे आणि त्यांना खेळ खेळताना सामील करणे, ही पद्धत त्यांना प्रेरणा देते आणि खेळामध्ये रुची निर्माण करते.

Final Answer :

स्वतः विद्यार्थ्यांना मिसळून खेळ खेळाल

Quick Tip

विद्यार्थ्यांना खेळाचे महत्त्व पटवण्यासाठी त्यांना खेळामध्ये सहभागी करा.

24. मानसिक समायोजन विद्यार्थ्यांना गती व भटकंती आलांद असलेल्या, तुम्ही -----

- (A) त्याला दुसऱ्या दिवशी शाळेचे भेद अस सांगाल
- (B) घरि न पुनर्भल त्याला समज झाल
- (C) त्याचे धरणे एकुण त्याला धीर हाल
- (D) त्याला परस्पर समुपदेशन / डॉक्टर्सकडे पाठवाल

Correct Answer : (D) त्याला परस्पर समुपदेशन / डॉक्टर्सकडे पाठवाल

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना मानसिक समायोजन व भटकंतीच्या काळात मदत करणे महत्त्वाचे आहे. मानसिक आरोग्य आणि समुपदेशन क्षेत्रामध्ये विशेष दृष्टीकोन ठेवणे आवश्यक आहे.

चरण 2 : अशा परिस्थितीत, योग्य समुपदेशन आणि डॉक्टर्सची मदत घेणे सर्वोत्तम ठरते. यासाठी, विद्यार्थी आणि त्याचे पालक त्यांना व्यावसायिक मार्गदर्शन करण्यासाठी डॉक्टर्सकडे पाठवणे आवश्यक आहे.

Final Answer : D

Quick Tip

मानसिक समायोजनासाठी समुपदेशन आवश्यक आहे, आणि व्यावसायिक मदत घेणे फायद्याचे आहे.

25. शिक्षणं शिक्षण दिते पाहिजे कारण -----

- (A) तो दुर्बल घटकातील आहेत
- (B) तो लोकसंख्येच्या 50% इतका आहेत

- (C) त्याच्या 30% जागा राहिव आहे
(D) ते महत्त्वाचे आहे

Correct Answer : (D) ते महत्त्वाचे आहे

Solution :

चरण 1 : शिक्षण प्रत्येक व्यक्तीला इंटेलेक्चुअल, सामाजिक व मानसिक विकास देण्याच्या महत्त्वाच्या कारणांची पूर्तता करते. प्रत्येक शिक्षणाची उद्दिष्टे असतात, ज्या मुलांची प्रत्येक विद्यानाच्या दृष्टीकोनातून घडवले जाते.

चरण 2 : शिक्षणासाठी महत्त्व देणे आवश्यक आहे कारण ते आपल्या समाजातील सर्व वर्गांना समान संधी देऊन त्यांना समाजात योगदान देण्याची शक्यता वाढवते.

Final Answer : D

Quick Tip

शिक्षण हे समाजाच्या प्रगतीसाठी महत्त्वाचे आहे, आणि त्याचा प्रत्येकास फायदा होतो.

26. तुम्ही वर्गातील विद्यार्थ्यांचा आकारण रागवतात. थोड्या वेळाने तुमच्या लक्षात आले तुम्ही चुकीचे केले. तुम्ही काय करता ?

- (A) विद्यार्थ्यांना विनंती सांगाल
(B) वर्गात बाहेर पडेल
(C) विद्यार्थ्यांची क्षमा मागाल
(D) विद्यार्थ्यांना त्यांचा जुना चुका सांगाल

Correct Answer : (C) विद्यार्थ्यांची क्षमा मागाल

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना रागवणं किंवा त्यांना अस्वस्थ करणे हे शाळेतील शिक्षकांनी टाळले पाहिजे. त्यामुळे, या प्रकाराच्या चुकांवर प्रतिक्रिया योग्य आणि सहानुभूतीने दिली पाहिजे.

चरण 2 : चुकीचे वागणे ओळखल्यावर, शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांची क्षमा मागणे हे योग्य उत्तर आहे. यामुळे शिक्षक आणि विद्यार्थ्यांमध्ये विश्वास निर्माण होतो.

Final Answer : (C) विद्यार्थ्यांची क्षमा मागाल

Quick Tip

चुकांची ओळख करून, विद्यार्थ्यांना शिक्षित करून त्यांना योग्य वागणूक देणे महत्त्वाचे आहे.

---

27. वातीतल पिरिणामकारक संप्रेषणासाठी पुढीलपेक्षा सर्वात महत्त्वाचे काय ?

- (A) विद्यार्थ्यांकडून सतत प्रत्यापण आणि न्यूसार योग बदल
- (B) आधुनिक तंत्रज्ञानाचा भरपूर उपयोग
- (C) कळवून विनोदी आणि रंगक उद्‌हरणांचा उपयोग
- (D) वृत्तपत्रातील अधिक माहितीच्या अनुपबंधाने चर्चा

Correct Answer : (A) विद्यार्थ्यांकडून सतत प्रत्यापण आणि न्यूसार योग बदल

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांकडून योग्य आणि वेळोवेळी प्रतिक्रिया आणि न्यूसार योग बदलांसाठी संवाद महत्त्वाचे आहे.

चरण 2 : शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांवर आधारित तंत्रज्ञानाच्या उपयोगासोबत त्यांचे विचार व चर्चेचा आदान-प्रदान केला पाहिजे. यामुळे तज्ञ माहिती आणि विद्यार्थ्यांची सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित केली जाते.

Final Answer : (A) विद्यार्थ्यांकडून सतत प्रत्यापण आणि न्यूसार योग बदल

Quick Tip

संप्रेषणाच्या प्रभावीतेसाठी विद्यार्थ्यांचे नियमित प्रत्यापण घेणे आणि योग्य तंत्रज्ञानाचा वापर करणे आवश्यक आहे.

---

28. शिक्षणासाठी जे आवश्यक आहे ते शिकवण्याचे शिक्षकाचे कर्तव्य काय आहे ?

- (A) विद्यार्थ्यांना मानसिक दृष्टिकोन वाढवणे शिकवणे
- (B) विद्यार्थ्यांना दयाळू व व्यावहारिक कौशल्य शिकवणे
- (C) विद्यार्थ्यांना ज्ञान देणे व त्यांना तयार करणे शिकवणे
- (D) विद्यार्थ्यांना योग्य आचारधर्म शिकवणे

Correct Answer : (B) विद्यार्थ्यांना दयाळू व व्यावहारिक कौशल्य शिकवणे

Solution :

चरण 1 : शिक्षकाचे कर्तव्य.

शिक्षकाला विद्यार्थ्यांना केवळ शाळेतील पाठ शिकविणेच नाही, तर त्यांना जीवनाचे महत्त्व शिकवणे आवश्यक आहे. विद्यार्थ्यांना दयाळूपण आणि व्यावहारिक कौशल्य शिकवणे यामुळे ते समाजात चांगले कार्यकर्ते बनू शकतात.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (A) मानसिक दृष्टिकोन वाढवणे : मानसिक शहाणपण महत्त्वाचे असले तरी विद्यार्थ्यांना कृतीकुशल-तेसाठी व्यावहारिक कौशल्य शिकवणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

- (C) त्यांना ज्ञान देणे : हा एक सामान्य दृष्टिकोन आहे, परंतु शिक्षणाच्या व्याप्तीमध्ये विद्यार्थ्यांना ठोस कौशल्य शिकवणे महत्त्वाचे आहे.

- (D) योग्य आचारधर्म शिकवणे : हे एक महत्त्वाचे कर्तव्य असले तरी, यासाठी व्यावहारिक दृष्टिकोन महत्त्वाचे आहे.

Final Answer :

विद्यार्थ्यांना दयाळू व व्यावहारिक कौशल्य शिकवणे (B)

Quick Tip

शिक्षकाचा कार्य महत्त्वाचा असतो कारण विद्यार्थ्यांना जीवनातील सर्वांगीण शिकवण मिळवून दिली पाहिजे.

1. कायमचा प्रश्न विचारलेला आहे, माहिती कशी सापडते ?

- (1) विद्यार्थ्यांसाठी बेझल करण्याची प्रक्रिया
- (2) विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त अभ्यास साहित्य
- (3) विद्यार्थी संबंधित प्रमाण पत्र करणे
- (4) सर्व विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रे

Correct Answer : (2) विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त अभ्यास साहित्य

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या प्रश्नानुसार, "विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त अभ्यास साहित्य" हे उत्तर योग्य आहे कारण हे विद्यार्थ्यांना त्या संबंधित ज्ञानाची माहिती मिळवण्यास मदत करते.

चरण 2 : अध्ययन सामग्री आणि त्या पाठ्यक्रमाशी संबंधित साधने विद्यार्थ्यांना अभ्यासामध्ये मार्गदर्शन देतात. ती उत्तरे याच्या मदतीने येतात.

Final Answer :

□

Quick Tip

विद्यार्थ्यांना शिकवताना, त्यांच्या अभ्यासासाठी योग्य संसाधनांची निवड करा.

---

29. शाळेतील शिक्षकांचे महत्वाचे कार्य काय आहे ?

- (1) प्रश्न उत्तर करण्यात मदत करणे
- (2) छात्रांना सुसंस्कृत मार्गदर्शन करणे
- (3) वाचन वाढविणे
- (4) इतर कार्य

Correct Answer : (2) छात्रांना सुसंस्कृत मार्गदर्शन करणे

Solution :

चरण 1 : शिक्षकांचा मुख्य कार्य म्हणजे विद्यार्थ्यांना सुसंस्कृत मार्गदर्शन देणे. शिक्षक त्यांच्या विद्यार्थ्यांसाठी शिकण्याची योग्य दिशा आणि प्रोत्साहन तयार करतात.

चरण 2 : विद्यार्थ्यांना वाचन आणि समज विकसित करण्यासाठी मार्गदर्शन करण्यात शिक्षकांचे कार्य खूप महत्वाचे आहे. ते त्यांना योग्य ज्ञान देतात, जे त्यांच्या भविष्यासाठी उपयोगी ठरते.

Final Answer :

□

Quick Tip

शिक्षकांचे कार्य फक्त ज्ञान देणे नाही, तर विद्यार्थ्यांना सुसंस्कृत आणि जबाबदार नागरिक बनवणे हे आहे.

---

30. केंद्रबिंदू सुसंस्कृत शिक्षणाशी संबंधित उपाय म्हणजे काय ?

- (1) शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यात निरंतर संवाद
- (2) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी उत्तम पर्यावरण तयार करणे
- (3) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण उपयुक्त ठरवणे
- (4) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी सहायक कार्यप्रणाली विकसित करणे

Correct Answer : (3) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण उपयुक्त ठरवणे

Solution :

चरण 1 : शिक्षक व विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षणाच्या पद्धती तपासा.

शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण सुसंस्कृत आणि उपयुक्त ठेवण्यासाठी वातावरण तयार करणे आवश्यक आहे. ते त्यांच्या शिक्षण पद्धतीमध्ये विविध दृष्टिकोन वापरतात, जे विद्यार्थ्यांच्या मानसिकतेला आणि शारीरिक गरजा लक्षात घेतात.

चरण 2 : योग्य पद्धती आणि शिक्षणाच्या बाबीचा समावेश विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीकोनात ठेवणे.

Final Answer :

□

Quick Tip

विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण उपयुक्त ठरवण्याच्या प्रक्रियेत शिक्षणाची गुणवत्ता आणि विद्यार्थ्यांचा सहभाग वाढवण्याच्या पद्धतींचा समावेश करा.

29. तुम्ही विद्यार्थ्यांना कौशलवृद्धी उपयोजित शिक्षकांनी त्यांचं सहकार्य शिकवण्यासाठी सांगणे

- (A) विद्यार्थ्यांची जबाबदारी ठरली आहे समजावे
- (B) शिक्षणाच्या शिक्षण अंतर्करण महत्त्व देत आहेत असे समजावे
- (C) शिक्षक विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक गुण विकसित करीत आहेत असे समजावे
- (D) शिक्षक महत्त्वासमाप्त तंत्र वापरतात आहेत असे समजावे

Correct Answer : (C) शिक्षक विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक गुण विकसित करीत आहेत असे समजावे

Solution :

चरण 1 : शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना नैतिकदृष्ट्या योग्य मार्गदर्शन देणे आवश्यक आहे. त्यांची कौशलवृद्धी व सहकार्य तंत्र वापरून शिकवणारे आहे.

चरण 2 : त्याच वेळी, शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक गुण विकसित करण्यासाठी योग्य मार्गदर्शन दिले पाहिजे. यामुळे विद्यार्थ्यांच्या संपूर्ण व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होईल.

Final Answer : (C) शिक्षक विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक गुण विकसित करीत आहेत असे समजावे

Quick Tip

शिक्षकांसाठी विद्यार्थ्यांचे नैतिक गुण विकसित करणे त्यांच्या शिक्षणाचा महत्त्वपूर्ण भाग आहे.

30. वाचनाचे महत्त्व :

- (A) विद्यार्थी कारण वाचन करतात
- (B) ताजा साहित्य बोलणार
- (C) शब्द किव्हा अधिक निर्णायक मार्ग वापरले
- (D) वाचन ध्वनि स्पष्ट करता

Correct Answer : (D) वाचन ध्वनि स्पष्ट करता

Solution :

चरण 1 : वाचनाचे महत्व संवाद व श्रवणाच्या दिशेने. त्यात आवाज, शब्द आणि शुद्धता असावा.

चरण 2 : वाचन शब्दासमेत एक बोध व त्याचे योग्य अर्थ स्पष्ट करत आहे. यामुळे शिकवण्याच्या प्र-
क्रियेतील ध्वनींच्या स्पष्टतेची गरज निर्माण होते.

Final Answer : (D) वाचन ध्वनि स्पष्ट करता

Quick Tip

वाचनामुळे व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होतो आणि ध्वनीसुद्धा शुद्ध करते.

31. तुम्ही विद्यार्थ्यांना सर्व ज्ञान समाविष्ट केले. त्यांना आपले उदाहरण खूप माहितीपूर्ण अंश मागवले ।

- (A) वाचन समाप्त
- (B) शांतीतील विषय
- (C) शिक्षा कौशल
- (D) निवडक अध्ययन

Correct Answer : (C) शिक्षा कौशल

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना समर्पक शिक्षण आणि वर्ग कार्याची शिका असावा याचा विचार करणे आवश्यक आहे.

चरण 2 : विद्यार्थ्यांना अधिक ज्ञान देण्याचा महत्वाचा भाग योग्य शिका होणे आवश्यक आहे.

Final Answer : (C) शिक्षा कौशल

Quick Tip

संपूर्ण ज्ञान प्रसार करण्यात शिका आवश्यक आहे.

---

1. शिक्षक सहाय्याची आवश्यकता असताना शिक्षक विद्यार्थ्यांना शिकवताना खालील गोष्टी चुकवू नयेत.

- (1) विद्यार्थ्यांना नवनवीन दृष्टिकोन देणे
- (2) विद्यार्थ्यांना स्पष्टता आणि साधेपणाने शिकवणं
- (3) विद्यार्थ्यांना नवीन तंत्रज्ञानावर प्रशिक्षित करणे
- (4) विद्यार्थ्यांना उत्तम शिकवणीची पद्धत देणे

Correct Answer : (2) विद्यार्थ्यांना स्पष्टता आणि साधेपणाने शिकवणं

Solution :

चरण 1 : शिक्षकाने विद्यार्थ्यांना तात्काळ आणि स्पष्टपणे शिकवण्याची आवश्यकता आहे. शिक्षकाची मुख्य भूमिका विद्यार्थ्यांना सहज समजण्याजोग्या भाषेत शिकवणे, जसे की स्पष्टतेने आणि साधेपणाने. इतर पर्याय अधिक विशिष्ट किंवा वेगळ्या पद्धतींचा संदर्भ देतात, पण (2) अधिक सामान्य आणि योग्य आहे.

Final Answer :

□

Quick Tip

शिक्षण देताना, विद्यार्थ्यांच्या समजण्याची पद्धत लक्षात घेतल्यास शिकवण अधिक प्रभावी होते.

---

32. शिक्षक सहाय्याची आवश्यकता असताना शिक्षक विद्यार्थ्यांना शिकवताना खालील गोष्टी चुकवू नयेत.

- (1) शिक्षक त्याला उत्तम समज देत नाही.
- (2) त्याच्या शिकवण्याच्या कार्यप्रणालीचा संदर्भ घेतला जातो.
- (3) शिक्षक त्या व्यावसायिक कार्यासाठी योग्य नाही.
- (4) शिक्षक विद्यार्थ्यांना हसत हसत शिकवू शकतो.

Correct Answer : (4) शिक्षक विद्यार्थ्यांना हसत हसत शिकवू शकतो.

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांच्या विविध स्तरावर शिकवण आणि वाचनाची आवश्यकता लक्षात घेतल्यास, शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना शिकवताना वेगवेगळ्या पद्धतींचा वापर केला पाहिजे. शिक्षक शिक्षणाच्या या पद्धती चुकवू नयेत, त्याच्या शिकवणीच्या कार्यप्रणाली आणि साधनांचा प्रभाव विद्यार्थ्यांच्या चांगल्या शिक्षणावर असतो.

Final Answer :

□

Quick Tip

सकारात्मक आणि प्रेरणादायक वातावरण तयार करताना, हसणं आणि शिकवणं याचा संगम अधिक चांगला होतो.

33. ग्रंथाच्या विद्यार्थ्यांतील पेक्षा उत्तम लेखनाची वैशिष्ट्य लिखित यावत मध्ये तुमही ----

- (1) त्यांना चांगले लिखित चाल
- (2) लेखन शुद्धतेत सुधारित वापरा
- (3) संयम लेखनातील योग्य अभ्यास पद्धत वापरा
- (4) चांगले लेखन पाठ करायला सांगाल

Correct Answer : (1) आणि 2

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना लेखनाची योग्य संकल्पना देणे.

लेखनाची गुणवत्ता आणि प्रभावशाली कार्यक्षमता विद्यार्थी शिकू शकतात. लेखनाच्या शुद्धतेला अधिक महत्त्व देण्याची आवश्यकता असते. लेखनाच्या प्रत्येक घटकाचा अवलोकन करा, त्यावर काम करणे आवश्यक आहे.

चरण 2 : उत्कृष्ट लेखनासाठी काय आवश्यकता आहे ?

लेखनातील गुणात्मकता वाढवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना लेखन सुद्धा तंतोतंत शिकवणे महत्त्वाचे आहे.

लेखन शुद्धतेत बदल, व्याकरण आणि उचित विचारांनी लेखनाला सुधारित करणे हे शाळेच्या प्रणालीला प्रवृत्त करते.

Final Answer :

1 आणि 2 (A) आणि 2

Quick Tip

लेखन शुद्धतेची सुधारण केली जाऊ शकते, लेखनाच्या वाचनामुळे विचारांची गुणवत्ता सुधारू शकते.

34. विद्यार्थ्यांचे मूल्यांकन पुढील पद्धती कोणत्या प्रकारे करणे तुम्ही प्राथमिक ठरवले ?

- (1) पाठ्यपुस्तकातील प्रश्न परीक्षेत विचारणे
- (2) पाठ्यपुस्तकातील प्रश्नांसमोर प्रश्न विचारणे
- (3) पाठ्यपुस्तकाच्या वेगळे पण अभ्यासक्रमाशी सुंगठित प्रश्न विचारणे
- (4) काही सोपे आणि काही कठीण प्रश्न विचारणे

Correct Answer : (3) पाठ्यपुस्तकाच्या वेगळे पण अभ्यासक्रमाशी सुंगठित प्रश्न विचारणे

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाच्या संदर्भाचा विचार करा.

विद्यार्थ्यांचे मूल्यांकन करतांना, त्यांना दिलेले शिक्षण एकसारख्या प्रकारे त्यांच्याशी संबंधित असणे आवश्यक आहे. शिक्षणाच्या उद्दीष्टानुसार, प्रश्नांचे स्वरूप आणि अभ्यासक्रमाशी त्यांचा संबंध स्पष्ट असावा लागतो.

पाठ्यपुस्तकातील प्रश्नांचा मुद्दा केवळ त्यांचा योग्यतेवर आधारित असावा लागतो.

चरण 2 : योग्य प्रश्न विचारणे विद्यार्थ्यांच्या सखोल आणि वैशिष्ट्यपूर्ण विचार प्रक्रियेचा भाग असावा लागतो.

Final Answer :

□

Quick Tip

विद्यार्थ्यांना मूल्यांकन करतांना, अभ्यासक्रमाशी संबंधित आणि सुसंगत प्रश्न विचारावेत, जे त्यांच्या समजुतीची खोली तपासतात.

35. शाळेतील पालक दिन साजरा करण्याचा उद्देश कोणता ?

- (1) शिक्षकांना व पालकांची ओळख वाढवावी
- (2) मुलांच्या प्राथमिक पालकांकडून माहिती घ्यावी
- (3) मुलांच्या प्राथमिक शिक्षक व पालक यांच्या परस्परांत सहयोग मिळवावे
- (4) पालकांना मुलांचे मनोरंजनाचे कार्य पाहता येते

Correct Answer : (3) मुलांच्या प्राथमिक शिक्षक व पालक यांच्या परस्परांत सहयोग मिळवावे

Solution :

चरण 1 : पालक दिनाचे उद्दिष्ट स्पष्ट करा.

पालक दिन आयोजित करण्याचे मुख्य उद्दिष्ट पालक आणि शिक्षक यांच्यातील संवाद आणि सहयोग वाढवणे आहे. यामुळे मुलांच्या शालेय जीवनात सुधारणा होऊ शकते, आणि शिक्षकांना पालकांच्या दृष्टीकोनातून विद्यार्थ्यांच्या शालेय कामाची माहिती मिळवता येते.

चरण 2 : शिक्षक आणि पालक यांच्यात सहकार्य वाढवून विद्यार्थ्यांच्या एकूण शिक्षण प्रक्रियेत सुधारणा होऊ शकते. यासाठी योग्य संवाद आवश्यक आहे.

Final Answer :

□

Quick Tip

पालक आणि शिक्षक यांच्यातील संवादाला उत्तेजन द्या, जेणेकरून मुलांचे शिक्षण आणि विकास आणखी प्रभावी होईल.

36. भारताच्या सीमेला ---- देशांच्या सीमा रेखा करतात.

- (A) सात
- (B) पाच
- (C) आठ
- (D) दहा

Correct Answer : (C) आठ

Solution :

चरण 1 : भारताच्या सीमेला सात देशांच्या सीमा रेखा करत आहेत. या सात देशांच्या नावे आणि सीमा रेखांबद्दल जाणून घेणे आवश्यक आहे.

चरण 2 : भारताची सीमा आठ देशांशी जोडलेली आहे आणि यातील सर्व आठ देश भारतीय सीमांच्या रेखा ओलांडतात.

Final Answer :

आठ

Quick Tip

भारताच्या सीमेला कोणत्या देशांशी जोडलेले आहे हे जाणून घेतल्यास, आपल्याला अधिक माहिती मिळते.

---

37. बाल शिक्षणाशी संबंधित व्यक्ती,

- (A) तारबाई मोडक
- (B) अनुताई वाघ
- (C) गिजुभाई बधेका
- (D) महर्षी कर्वे

Correct Answer : (D) महर्षी कर्वे

Solution :

चरण 1 : बाल शिक्षणाशी संबंधित महत्त्वपूर्ण व्यक्ती म्हणजे महर्षी कर्वे. त्यांनी बालकांसाठी आणि महिलांसाठी शिक्षण दिले.

चरण 2 : महर्षी कर्वे हे भारतीय समाज सुधारक होते आणि त्यांनी बालकांच्या शिक्षणासाठी महत्त्वपूर्ण कार्य केले.

Final Answer :

महर्षी कर्वे

Quick Tip

समाज सुधारक आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील प्रमुख व्यक्तींवर आधारित अधिक जाणून घ्या.

---

38. 13 जून 2004 रोजी भारतीय शिक्षणात ---- ही महत्त्वाची घटना घडली.

- (A) राष्ट्रीय अभ्यासक्रम स्वरूपाची निर्मिती
- (B) राष्ट्रीय शैक्षिक आयोगाची स्थापना
- (C) राष्ट्रीय ज्ञान आयोगाची स्थापना
- (D) त्या घटनेद्वारे दुसरीतिसार ६, ते १४ वयातील बालकांसाठी मोफत व सक्तीचे शिक्षण एक --- हक आहे.

Correct Answer : (B) राष्ट्रीय शैक्षिक आयोगाची स्थापना

Solution :

चरण 1 : 13 जून 2004 रोजी भारतात भारतीय शिक्षण क्षेत्रात एक मोठी घटना घडली होती. भारतीय सरकारने राष्ट्रीय शैक्षिक आयोगाची स्थापना केली. या आयोगाने शिक्षणाच्या क्षेत्रात सुधारणा करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण कार्य केले.

चरण 2 : राष्ट्रीय शैक्षिक आयोगाला दिलेले मुख्य कार्य म्हणजे देशभरातील शैक्षिक पद्धती सुधारण्याचे आणि प्रत्येक विद्यार्थ्याला समान दर्जाचे शिक्षण देणे. या आयोगाने शिक्षणातील विविध सुधारणा आणि नवीन धोरणांची रूपरेषा ठरवली.

Final Answer : B

Quick Tip

राष्ट्रीय शैक्षिक आयोगाची स्थापना भारतात शिक्षण सुधारणा क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण पाऊल होते.

39. या घटनेद्वारे दुसरीतिसार ६, ते १४ वयातील बालकांसाठी मोफत व सक्तीचे शिक्षण एक --- हक आहे.

- (A) जन्मसिद्ध
- (B) कायदेशीर
- (C) शैक्षिक
- (D) मूलभूत

Correct Answer : (D) मूलभूत

Solution :

चरण 1 : 13 जून 2004 रोजी भारतीय शिक्षणात ऐतिहासिक बदल घडले. भारतीय सरकारने 6 ते 14 वर्षे वयातील मुलांसाठी मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण देण्याचा अधिकार मान्य केला. यामुळे प्रत्येक मुलाला शिक्षण मिळवण्याचा मूलभूत अधिकार दिला गेला.

चरण 2 : हे शिक्षण एक मूलभूत हक म्हणून जाहीर करण्यात आले, कारण शिक्षण प्रत्येक मुलासाठी आवश्यक आहे आणि तो त्याचा हक्क आहे.

Final Answer : D

Quick Tip

भारतामध्ये 6 ते 14 वर्षे वयातील मुलांसाठी मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण एक मूलभूत हक्क म्हणून घोषित करण्यात आले.

40. राष्ट्रीय विज्ञान दिन हा खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाच्या आदर्शार्थ साजरा केला जातो ?

- (A) डॉ. सी. के. रामन
- (B) डॉ. होमी भाभा
- (C) आर्थरभट
- (D) डॉ. जगदीशचंद्र बोस

Correct Answer : (D) डॉ. जगदीशचंद्र बोस

Solution :

चरण 1 : राष्ट्रीय विज्ञान दिन.

राष्ट्रीय विज्ञान दिन 28 फेब्रुवारी रोजी साजरा केला जातो, जो भारतीय वैज्ञानिक डॉ. जगदीशचंद्र बोस यांच्या कार्यानुसार साजरा केला जातो. त्यांचे योगदान अती महत्वाचे होते, खासकरून जैविक आणि भौतिक शास्त्र क्षेत्रात.

चरण 2 : डॉ. जगदीशचंद्र बोस यांचे कार्य.

डॉ. बोस यांचे कार्य फारच प्रभावी होते. त्यांनी जीवन विज्ञान क्षेत्रात महत्वपूर्ण शोध लावले, तसेच त्यांनी रात्र आणि दिनाच्या प्रयोगात विद्युत आणि सूक्ष्मचिकित्सा मध्ये अनेक महत्वाचे प्रयोग केले. त्यांचे कार्य विज्ञानाच्या बाबतीत खूप प्रेरणादायक आहे.

Final Answer :

डॉ. जगदीशचंद्र बोस (D)

Quick Tip

राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा करतांना, विज्ञानाच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण व्यक्तींचे कार्य ओळखणे आवश्यक आहे.

41. सामान्य पिकांसाठी योग्य सुपीक मुळेचा सामूहिक (pH मूल्य) ---- असतो.

- (A) 9 ते 10
- (B) 6 ते 7
- (C) 4
- (D) 3

Correct Answer : (B) 6 ते 7

Solution :

चरण 1 : pH मूल्याचे महत्त्व.

सामान्य पिकांसाठी, सुपीक मुळे pH मूल्य 6 ते 7 च्या दरम्यान असावा लागतो. यामुळे जमीन मधील पोषक तत्वांची शोषण क्षमता वाढते आणि पिकांच्या वाढीसाठी योग्य वातावरण तयार होते.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (A) 9 ते 10 : हे पाणीचं बहुतांश वेळेस अस्थिर असलेले pH असतो.
- (C) 4 : हे खूप acidic स्थिती आहे, जी पिकांसाठी योग्य नाही.
- (D) 3 : हे खूपच acidic आहे आणि पिकांची वाढ यामध्ये कमी होईल.

Final Answer :

6 ते 7 (B)

Quick Tip

सामान्य पिकांसाठी pH मूल्य 6 ते 7 आदर्श असते, जे जमिनीला पोषक तत्वांची शोषण क्षमता मिळवून देते.

42. जाहाज व विमानाचे त्याचे लवलाही न दिसता पूर्णपणे महात्त्वाचे युग जगा कोणी ?

- (1) पामा कॅनाल रिजन
- (2) डेड सी
- (3) वॅस्मुडा ट्रॅनल
- (4) बेरींग स्ट्रीट

Correct Answer : (2) डेड सी

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाच्या संदर्भाचा विश्लेषण करा.

"डेड सी" हा मृत समुद्र म्हणून ओळखला जातो. हा समुद्र एक नद्या आणि समुद्रांच्या मिश्रणाचा भाग आहे.

चरण 2 : "डेड सी" हे नाव त्याच्या विशिष्ट गुणधर्मांमुळे दिले गेले आहे. हा एक अत्यंत खारट क्षेत्र आहे आणि इथल्या पाण्यात जीवन नाही, त्यामुळे तो "मृत समुद्र" म्हणून प्रसिद्ध आहे.

चरण 3 : तसेच, या प्रश्नात दिलेले पर्याय प्रत्येकाच्या महत्त्वावर आधारित आहेत, ज्यात डेड सी एक ऐतिहासिक आणि भौगोलिक दृष्टिकोनातून एक महत्त्वपूर्ण स्थान आहे. हे समुद्र, जे अस्तित्वात असूनही, एक महत्त्वाची भौगोलिक आणि पर्यावरणीय महत्त्वाची जागा आहे.

Final Answer :

□

Quick Tip

डेड सी हे एक प्रसिद्ध खारट पाणी असलेले क्षेत्र आहे ज्याला खूप आकर्षक भौगोलिक वैशिष्ट्ये आहेत.

43. इंटरनेट म्हणजे काय ?

- (1) शैक्षणिक संदर्भातील संगणकाचे नेटवर्क
- (2) जागतिक संगणक धारकांनी एकमेकांशी अंतर्क्रिया करण्यासाठी उपलब्ध सुविधा
- (3) कोणत्याही संदर्भातील नेटवर्क
- (4) शैक्षिक संदर्भातील नेटवर्क

Correct Answer : (2) जागतिक संगणक धारकांनी एकमेकांशी अंतर्क्रिया करण्यासाठी उपलब्ध सुविधा

Solution :

चरण 1 : इंटरनेटची व्याख्या करा.

इंटरनेट म्हणजे एक जागतिक नेटवर्क, ज्या मध्ये सर्व संगणक एकमेकांशी कनेक्ट होतात आणि माहितीचे आदानप्रदान करतात. इंटरनेट एक जागतिक स्तरावर कार्यरत प्रणाली आहे, ज्यामुळे कोणत्याही ठिकाणाहून माहिती शेअर केली जाऊ शकते.

चरण 2 : इंटरनेटच्या कार्यप्रणालीची तपासणी करा. इंटरनेटच्या माध्यमातून संगणक, स्मार्टफोन आणि इतर डिव्हाइसेस एकमेकांशी संवाद साधू शकतात. याचा उपयोग विविध प्रकारच्या कार्यांसाठी केला जातो, जसे की शिक्षण, व्यवसाय, मनोरंजन, इत्यादी. इंटरनेटचा वापर केल्याने माहितीच्या त्वरित देवाणघेवाण, संवाद साधने आणि इंटरनेटवरून अनेक सेवांचा उपयोग केला जाऊ शकतो.

Final Answer :

□

Quick Tip

इंटरनेट एक जागतिक नेटवर्क आहे, ज्यामध्ये माहितीच्या आदानप्रदानाची प्रक्रिया खूप सोपी आणि जलद होते.

44. इस्तमालातील क्षमासाहाय्यी नलिकामध्ये ----- वायू असतो.

- (1) ऑक्सिजन व नायट्रोजन
- (2) ऑक्सिजन व हेलियम
- (3) ऑक्सिजन व कार्बनडायऑक्साईड
- (4) शुद्ध ऑक्सिजन

Correct Answer : (1) ऑक्सिजन व नायट्रोजन

Solution :

चरण 1 : नलिका प्रणालीच्या कार्याची तपासणी करा.

वायूंच्या नलिकांमध्ये सामान्यतः ऑक्सिजन व नायट्रोजन असतो. याचा वापर श्वसनाच्या पद्धतीमध्ये केला जातो.

चरण 2 : नलिका वापरली जात असताना, विविध वायूंचा सुसंगत वापर आवश्यक असतो. शुद्ध ऑक्सिजन व कार्बन डायऑक्साईड कधीकधी विविध प्रकारच्या प्रक्रियांमध्ये वापरले जातात, पण साधारणतः ऑक्सिजन व नायट्रोजन नलिकांमध्ये उपस्थित असतात.

Final Answer :

□

Quick Tip

नलिका प्रणालीमध्ये ऑक्सिजन व नायट्रोजनचा उपयोग प्रामुख्याने श्वसनासाठी केला जातो.

45. साहित्यिक धरोहरासाठी साहित्यक्षेत्रातील उपकृतांमध्ये अथवा सरकारच्या राजनैतिक धोरणांचा -- काय ?

- (A) आनंद यादव
- (B) गंगा हरि पाटील
- (C) गंगा हरि पाटील नावाने गोठवले जाणारे काय ?
- (D) गंगा हरि गंगोईट

Correct Answer : (C) गंगा हरि पाटील नावाने गोठवले जाणारे काय ?

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाच्या अनुषंगाने दिलेले विधान वाचून, आपल्याला साहित्यिक धरोहराचा संदर्भ लक्षात घ्यावा लागेल. साहित्यिक धरोहराचे संरक्षण आणि वाढवण्यासाठी, विविध साहित्यक्षेत्रातील व्यक्ती आणि धोरणे काम करतात. यात, काही विशिष्ट व्यक्तींना उपकृत करण्याचे कार्य सरकार किंवा साहित्यिक संस्थांनी केले आहे.

चरण 2 : सरकारच्या राजनैतिक धोरणांमुळे साहित्यक्षेत्रातील व्यक्तींना जो समर्थन मिळतो, तो विविध पद्धतीने असतो. उदाहरणार्थ, गंगा हरि पाटील यांच्या नावाने किंवा त्या संदर्भातील कार्याचे संरक्षण होऊ शकते. हे प्रश्नाच्या संदर्भात 'गंगा हरि पाटील नावाने गोठवले जाणारे' यावर आधारित असलेले आहे.

चरण 3 : या प्रकारे, 'गंगा हरि पाटील नावाने गोठवले जाणारे' यावरून ही व्यक्ती साहित्यिक क्षेत्रात उपकृत होणारी व्यक्ती असल्याचे स्पष्ट होते. याचे कारण म्हणजे त्याच्या कार्याला साहित्यिक आणि सांस्कृतिक वळण दिले जात आहे.

Final Answer :

गंगा हरि पाटील नावाने गोठवले जाणारे काय ?

Quick Tip

साहित्यिक आणि सांस्कृतिक क्षेत्रात सरकारची धोरणे आणि उपकृतता यांचे महत्त्व जाणून घ्या.

46. जगातील कोणते दोन आंतरराष्ट्रीय क्रीडांगण आहेत ?

- (1) 2008
- (2) 2007
- (3) 2009
- (4) 2010

Correct Answer : (1) 2008

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचा विश्लेषण करा.

जगातील कोणते दोन आंतरराष्ट्रीय क्रीडांगण आहेत, हा प्रश्न क्रीडायोजना आणि त्याच्या महत्त्वावर आधारित आहे. 2008 सालातील बीजिंग ऑलिंपिक क्रीडा स्पर्धा, यावर्षीचा मोठा आणि आंतरराष्ट्रीय क्रीडा इव्हेंट होता. यामध्ये जगभरातील खेळाडूंनी सहभाग घेतला होता.

चरण 2 : याच्या सुसंगतीत, 2008 सालातील बीजिंग ओलिंपिक खेळांसारखा आणखी एक महत्त्वपूर्ण क्रीडांगण म्हणजे पॅरिस 2024 किंवा लंडन 2012 ऑलिंपिक क्रीडा स्पर्धा. परंतु, 2008 सर्वात प्रसिद्ध आणि ऐतिहासिक इव्हेंट होता.

Final Answer :

2008

Quick Tip

आंतरराष्ट्रीय क्रीडांगणांमध्ये मोठ्या स्पर्धा होतात, जे खेळाडूंना आणि क्रीडा प्रेमींना जगभरातील एकत्र येण्याची संधी देतात.

47. महात्मा गांधीजींनी इतरांना स्थापन केलेल्या स्थान कोणत्या नावाने प्रसिद्ध आहे ?

- (1) नेपाळ
- (2) एनएफ
- (3) प्रेग्रेस
- (4) कोबा

Correct Answer : (4) कोबा

Solution :

चरण 1 : गांधीजींनी स्थापन केलेल्या स्थानाचा संदर्भ पहा.

महात्मा गांधीजींनी 1917 मध्ये "कोबा" नावाच्या गावात स्थापन केलेल्या आंदोलनाचा एक भाग म्हणून त्यांची कार्यप्रणाली प्रभावी केली होती. कोबा हा भारताच्या स्वातंत्र्य संघर्षातील एक महत्त्वपूर्ण ठिकाण बनला होता. गांधीजींनी इथे सशस्त्र संघर्षाविना शांततेत लढा दिला आणि त्याच्या आंदोलनाला भरभरून समर्थन मिळाले.

चरण 2 : गांधीजींचे आंदोलन त्यानंतर "कोबा" नावाने प्रसिद्ध झाले. हे स्थान आजही गांधीजींच्या तत्त्वज्ञान आणि कार्याची ओळख होते.

Final Answer :

□

Quick Tip

महात्मा गांधींच्या शांततामय आंदोलनांची प्रमुख स्थाने आणि स्थान यांचे नाव इतिहासात अजरामर झाले आहे.

48. 2010 मध्ये कोणते वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धांचे आयोजन केले आहे ?

- (1) झांबिया
- (2) नॅम्बीया
- (3) दक्षिण आफ्रिका
- (4) केनिया

Correct Answer : (3) दक्षिण आफ्रिका

Solution :

चरण 1 : 2010 च्या वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धेची तपासणी करा.

2010 मध्ये दक्षिण आफ्रिकेमध्ये आयोजित वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धा जागतिक क्रीडा क्षेत्रामध्ये एक ऐतिहासिक घटना ठरली होती. दक्षिण आफ्रिकेतील प्रथम वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धा होती. स्पर्धेच्या आयोजनामुळे आफ्रिकेतील क्रीडाप्रेमींना एक मोठा अनुभव मिळाला.

चरण 2 : वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धेच्या आयोजनासाठी दक्षिण आफ्रिका एक महत्त्वपूर्ण स्थान होते आणि हा महत्त्वपूर्ण क्रीडा स्पर्धेचा इतिहास आहे. दक्षिण आफ्रिकेतील स्पर्धेने इतर देशांसाठी एक आदर्श ठरला.

Final Answer :

□

Quick Tip

वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धा प्रत्येक देशातील क्रीडा प्रेमींच्या उत्साहाचे प्रतीक असतात, आणि त्यात आयोजक देशांमधील सांस्कृतिक समृद्धीची मोठी भूमिका असते.

49. सद्याच्या वेतन आयोगाचे अध्यक्ष ----- आहेत.

- (1) ना. को. एन. श्रीकृष्ण
- (2) डॉ. सी. रंगराजन
- (3) प्रा. जे. एस. माधु
- (4) के. एन. तिवारी

Correct Answer : (2) डॉ. सी. रंगराजन

Solution :

चरण 1 : वेतन आयोगाचे अध्यक्ष कोण आहेत हे तपासा.

भारत सरकारने नियुक्त केलेल्या वेतन आयोगाचे अध्यक्ष हा एक महत्त्वपूर्ण पद आहे. वेतन आयोग म्हणजेच सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाची पुनर्रचना करण्यासाठी असलेला आयोग. यामध्ये कर्मचारी वर्गासाठी वेतन, भत्ते, पेन्शन इत्यादी बाबींचे मूल्यांकन केले जाते.

चरण 2 : डॉ. सी. रंगराजन यांचे महत्त्व समजून घ्या.

डॉ. सी. रंगराजन हे भारतीय अर्थशास्त्रज्ञ आहेत आणि त्यांनी भारतीय अर्थव्यवस्थेतील विविध धोरणांची आखणी केली आहे. त्यांना वेतन आयोगाचे अध्यक्ष म्हणून नियुक्त करण्यात आले होते. डॉ. सी. रंगराजन हे पूर्वी भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे गव्हर्नरही होते. त्यांच्या कार्यकाळात भारताच्या आर्थिक स्थितीला आकार देण्यात महत्त्वपूर्ण भूमिका होती.

चरण 3 : वेतन आयोगाचे महत्त्व समजून घ्या.

वेतन आयोग प्रत्येक सरकारच्या तिसऱ्या आणि चौथ्या पिढीतील कर्मचाऱ्यांना योग्य वेतन देण्याची व्यवस्था करत असतो. त्यामुळे, डॉ. सी. रंगराजन यांच्या अध्यक्षतेखाली वेतन आयोगाच्या शिफारसी महत्त्वाच्या ठरल्या आहेत.

Final Answer :

□

Quick Tip

वेतन आयोगाची शिफारस सरकारच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतन आणि भत्त्यांबाबत खूप महत्त्वाची असते. या आयोगाच्या अध्यक्षतेखाली कर्मचारी वर्गाच्या भत्त्यांमध्ये सुधारणा केली जाते.

---

50. PAN (पॅन) चे विविध रूप कोणते ?

- (1) पर्सनल अकाउंट नंबर
- (2) प्रोफेशनल अकाउंट नंबर
- (3) प्राथमिक अकाउंट नंबर
- (4) परमाण्ट अकाउंट नंबर

Correct Answer : (4) परमाण्ट अकाउंट नंबर

Solution :

चरण 1 : PAN म्हणजे काय ?

PAN (Permanent Account Number) हा एक 10-अंकी अद्वितीय संख्या आहे, जो भारतीय आयकर विभागाद्वारे प्रत्येक व्यक्तीस किंवा संस्थेला जारी केला जातो. याचे मुख्य उद्दिष्ट म्हणजे कर चुकवणारे लोक ओळखणे आणि कर चुकविण्याच्या प्रक्रियेला टाळणे. हा नंबर प्रत्येक व्यक्ती किंवा संस्थेच्या आयकर खात्याशी जोडलेला असतो.

चरण 2 : PAN चे विविध प्रकार

PAN चे विविध रूप खालीलप्रमाणे आहेत : - **पर्सनल अकाउंट नंबर** : याचा वापर व्यक्तिगत करदाता ओळखण्यासाठी केला जातो. - **प्रोफेशनल अकाउंट नंबर** : व्यावसायिक व्यक्तींनी वापरला जातो. - **परमाण्ट अकाउंट नंबर (PAN)** : याचा वापर स्थायी पत्त्यांसाठी केला जातो आणि या नंबरचा वापर एक व्यक्ती किंवा संस्थेच्या आयकर खात्याशी संबंधित असतो.

चरण 3 : PAN चे महत्त्व

PAN प्रत्येक व्यक्तीला त्यांच्या कर भरण्यासाठी एक अद्वितीय ओळख देतो. यामुळे, आयकर विभाग प्रत्येक व्यक्तीच्या आर्थिक व्यवहारांचा आणि कर भरण्याच्या क्रियांचा मागोवा ठेवू शकतो. PAN चे महत्त्व म्हणजे एक स्थायी ओळख पटवणे, जे करभरणा आणि संबंधित सेवा सुनिश्चित करतात.

Final Answer :

□

Quick Tip

PAN नंबर हा कर प्रणालीतील एक महत्त्वाचा घटक आहे, जो प्रत्येक व्यक्तीला ओळखण्यासाठी वापरला जातो. या नंबरचे उपयोग कर चुकवणाऱ्यांना पकडण्यासाठी आणि कर व्यवस्थापन सुधारण्यासाठी महत्त्वपूर्ण आहे.